

Педагогика / Педагогика / Pedagogics

**PREZI DASTURI YORDAMIDA NEMIS TILI FANIDAN O'QUVCHILARNING OG'ZAKI
NUTQINI RIVOJLANTIRISH**

Maqsudaxon Abbasovna Saidova

Katta o'qituvchi,
"G'arb tillari" kafedrasи,
Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti

Annotation: Bugungi tezkor rivojlanayotgan zamonda ilm-fan, texnika shiddat bilan o'sib bormoqda. Yangi innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanib o'quvchitalabalarga yetkazib berish bugungi kundagi ta'limning asosiy talablaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa, chet tili darslarining o'tilishi jarayonida ilg'or pedagogik texnologiyalarni, interfaol, innovatsion usullardan, kommunikativ axborot vositalaridan foydalanish talab qilinmoqda.

Keywords: pedagogik texnologiya, innovatsiya, texnologik vositalar, innovatsion texnologiyalar, platformalar (ZOOM, MOODLE), Prezi dasturi.

**РАЗВИТИЕ УСТНОЙ РЕЧИ УЧАЩИХСЯ ПО ПРЕДМЕТУ НЕМЕЦКИЙ ЯЗЫК С
ПОМОЩЬЮ ПРОГРАММЫ PREZI**

Махсудаҳон Аббасовна Сайдова

Старший преподаватель,
Кафедра "Западные языки",
Ташкентский государственный университет востоковедения

Annotation: В сегодняшнее быстро развивающееся время Наука, техника стремительно развиваются. Обеспечение доступа учащихся к новым инновационным педагогическим технологиям является одним из основных требований современного образования. Особенно в процессе проведения уроков иностранного языка требуется использование передовых педагогических технологий, интерактивных, инновационных методов, средств коммуникативной информации.

Ключевые слова: педагогическая технология, инновация, технологические инструменты, инновационные технологии, платформы (ZOOM, MOODLE), программа Prezi.

**DEVELOPMENT OF STUDENTS' ORAL SPEECH IN GERMAN LANGUAGE WITH THE
HELP OF PREZI PROGRAM**

Makhsudakhon Abbasovna Saidova

Педагогика / Педагогика / Pedagogics

Senior teacher,
Department of "Western languages",
Tashkent State University of Oriental Studies

Abstract: In today's fast-evolving era, science and technology are growing at a rapid pace. The delivery of students-students using new innovative pedagogical Technologies is one of the main requirements of today's education. In particular, the process of passing foreign language lessons requires the use of advanced pedagogical technologies, interactive, innovative methods, communicative media.

Keywords: pedagogical technology, innovation, technological tools, innovative technology, platform (ZOOM, MOODLE), Prezi program.

Kirish

Innovatsion texnologiyalarning o'rni benihoya kattadir. Pedagogik texnologiya va pedagogik mahoratga oid bilim, tajriba va interaktiv metodlar o'quvchi-talabalarning bilimli, yetuk malakaga ega bo'lislarni ta'minlaydi. Innovatsion texnologiyalar pedagogik jarayon hamda o'qituvchi va talaba faoliyatiga yangilik, o'zgarishlar kiritish bo'lib, uni amalga oshirishda asosan interaktiv metodlardan to'liq foydalaniladi.

Bugungi kunda multimediali taqdimot axborot taqdim etishning yagona va eng zamonaviy shakli hisoblanadi.

Taqdimot (inglizcha presentation so'zidan olingan) – audiovizual vositalardan foydalanib ko'rgazmali shaklda ma'lumot taqdim etish shakli.

Taqdimotlar so'z bilan ifoda qilish qiyin bo'lgan jarayonlarni tez, aniq va tushunarli bo'lishi, axborotni qabul qilishda turli xil ko'rinishlarda aks etirilishi o'qituvchiga darsni tashkillashtirish va faol bo'lishida ko'makchi vositasini o'taydi.

Asosiy qism

Har bir dars, mavzu, o'quv predmetining o'ziga xos texnologiyasi bor, ya'ni o'quv jarayonidagi pedagogik texnologiya bu- o'quvchi-talabaning ehtiyojidan kelib chiqqan holda bir maqsadga yo'naltirilgan, oldindan

loyihalashtirilgan va kafolatlangan natija berishga qaratilgan pedagogik jarayondir.

Ta'lif texnologiyalari, bu ta'lif jarayonida zamonaviy axborot texnologiyalaridan unumli foydalanishdir .

Hozirgi pandemiya davrida ta'lif jarayonida masofaviy o'qitish yo'lda qoyilmoqda. Raqamli texnologiyalar ulardan maqsadli, to'g'ri va unumli foydalanish, ular orqali o'quvchida nemis tiliga bo'lgan qiziqishni orttirish, o'qitish samaradorligini oshirish eng muhim masala hisoblanadi.

Gapirish va tinglash qobiliyatları ma'lum bir aloqada bo'lsa ham, ularning tabiiy rivojlanish sharoitida og'zaki nutqni tushunishni rivojlantirish uchun maxsus ishlab chiqilgan mashqlar tizimidan foydalanilgan taqdirdagina, ularning bir xil rivojlanishiga erishish mumkin. Hatto chet tilini yaxshi biladigan insonlar ham ona tilida so'zlashuvchilarning tabiiy nutqini tinglashda qiynalishadi.

Tinglash muloqotning asosidir, undan og'zaki nutqni o'zlashtirish boshlanadi. Bu idrok qilinayotgan tovushlarni farqlash, ularni semantik komplekslarga birlashtirish.

Siz tinglashni o'rgata olmaysiz, lekin tinglashga tayyorgarlik korishingiz mumkin. Tinglab tushunish qobiliyatlarini

Педагогика / Педагогика / Pedagogics

rivojlantirishda bir nechta narsalarga e'tibor berishimiz lozim. Men kimga dars beraman? Nutqni rivojlantirishda qanday mashqlardan foydalanishim? Usbu ko'nikma chet tili darsining boshida darhol ishlab chiqilishi kerak.¹

Chet tillarni o'qitish metodikasida tinglashni o'rganish berilgan katta ahamiyatga ega, chunki chet tilidagi nutqni quloq bilan idrok etish murakkab jarayon bo'lib, talabidan maksimal darajada e'tibor talab qiladi.²

Quloq birinchi til o'qituvchisi

Chet tili o'rganishda bizga ushbu beshta ko'nikma va ularning talablari yordam beradi:

1. Lug'at ishi

2. Tinglab tushunish

3. O'qish, Ko'rish va Eshitish

4. Gapirish (nutq va fonetika)³

5. Yozish mahoratlari.

Masalan:

-olgan bilimlarni faollashtirish

- uslublar

- qiyoslash

- taqdimot shakllari

Masalan, chet tilini, o'rganishda zamonaviy texnologiyaning roli beqiyosdir. Texnologik vositalardan foydalanish chet tilini o'rganishda har jihatdan (o'qish, yozish, tinglash) qo'l keladi. Masalan, tinglab tushunish, nutqni rivojlantirish uchun, albatta kompyuter, player, CD disklarsiz bu jarayonni amalgalash mumkul. Hozirgi kunda esa, buni butunlay turli xil zamonaviy texnologiyalar yoki

platformalar ZOOM, MOODLE, Prezi dasturi bilan amalgalash mumkin. Bu esa chet tili o'rganishning eng muhim qismlaridan biridir. Bunda o'quvchi bir vaqtning o'zida o'zining talaffuzi, grammatik qoidalarga amal qilganligi, so'z boyligi va uning ma'nolariga e'tibor berishini talab qiladi.

Shunday qilib, tinglash nutq faoliyatining eng qiyin turlaridan biridir. Ushbu mavzuning etarli darajada rivojlanmaganligi bizning tadqiqotlarimizning dolzarbligini ochib beradi, chunki video materiallardan foydalanish tinglashni o'rganish jarayonini axborotni idrok etish nuqtai nazaridan tinglash jarayonida real aloqa holatlariga yaqinlashtirishga qanday yordam beradi degan savol tug'iladi.

Ma'lumki, inson ma'lumotning ko'p qismini ko'rish (~80%) va eshitish (~15%) orqali qabul qiladi. Shunday ekan, multimediali texnologiyasi bo'lmish Prezi dasturi o'quvchilarni chet tili fanidan og'zaki nutqini rivojlantirishda samarali tarzda taqdim etishga imkon beradi. Talabaning mustaqil o'qishini o'z ichiga olgan individual topshiriqlar- bu zamonaviy dasturlari yordamida taqdimotlarni yaratishga imkon beradi.

Prezi bu nima? Prezi - bu zamonaviy onlayn taqdimotlarni yaratish uchun dasturiy ta'minot. Taqdimotlarni har qanday zamonaviy brauzerda, shu jumladan mobil telefonda ko'rish mumkin.

Hech shubha yo'qki, PowerPoint eng mashhur taqdimot dasturi. Ammo bu unga alternativa yo'q degani emas.⁴

¹

http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/57623/kukk_ma_2017.pdf

<https://donschool86.ru/uz/fonetika/etapy-audiorovaniya-urokah-angliiskogo-yazyka-ispolzovanie.html>

³ <https://prezi.com/lddqmanydju1/fertigkeithoren/?frame=a19a4bd8041c24881d3ff493204d98cea4bff55>

⁴

⁴ <https://baxili.ru/uz/dokumentaciya/alternativy-dlya-zameny-prezi-besplatnye-alternativy-powerpoint-programma.html>

Педагогика / Педагогика / Pedagogics

Tinglovchilar bilan vizual aloqa o'rnatishda taqdimotning tashqi ko'rinish muhim ahamiyat kasb etadi.

Ba'zida bizlarga biror narsani tushuntirishda ma'ruzachlar tomonidan qo'llanilgan rasmlar, taqdimotlari va grafikalari tinglashda yordam beradi, keyin esa tana tili, ya'ni imo-ishiralar ishlatiladi⁵. (Kertner 2000: 10)

Chet tili o'qitishda yangi o'rganayotgan o'quvchi-talabalar uchun ko'proq talaffuz uchun mo'ljallangan sodda so'zlarni o'z ichiga olgan matnlar, qisqa va sodda tuzilgan taqdimotlardan foydalanish kerak.

Xulosa

Taqdimot namoyish bosqichida, avvalambor taqdimotni qay tarzda yaratilganiga e'tibor beriladi. Prezi dasturi bilan birgalikda taqdimotni rang-barang, ovozli bajarish mumkin. Prezi dasturining eng qullqy tomoni shundaki, masofaviy ta'lim vaqtida siz o'z taqdimot maqolangizni chop etishingiz mumkin. Boshqa mamlakat mutaxassislari siz yaratgan taqdimotni baholab, sizga qoshimcha takliflar beradilar. Siz nafaqat taqdimot yaratasiz, shungdek Prezi dasturi yordamida ular bilan suhbatlashib, barcha talab etilgan ko'nikmalarni ham rivojlantirasiz.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, hozirgi kunda nafaqat dars jarayonida, balki boshqa sohalarda ham, innovatsion texnologiyalardan foydalanish katta muvaffaqiyatga erishishning omili bo'lib qoldi desak mubolag'a bo'lmaydi. Yuqorida sanab o'tilgan ma'lumotlarga qo'shimcha qilib shuni aytish mumkinki, dars jarayonida innovatsion texnologiyalardan foydalanish har bir insonga katta naf, ya'ni vaqtadan yutish, tezlashtirilgan va

osonlashtirilgan bilim olish, har tomonlama quaylik yaratadi. Innovatsion texnologiyalardan foydalanish esa, intellektual salohiyatga ega bo'lgan kadrlarni yetishtirish, xususan, imkoniyati cheklanganlar uchun maxsus kitob, audio va video ko'rinishidagi taqdimotlarni ishlab chiqish mumkin. Yuqoridagi fikrlarga mos ravishda bundanda mukammal va boshqa turdag'i innovatsion g'oyalarni ishlab chiqish mumkin, bu esa albatta, o'zimizga bog'liq!

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Karimov I.A. "Yuksak malakali mutaxassislar taraqqiyot omili". – Toshkent: O'zbekiston, 1995.
2. Karimov I.A. "O'zbekiston buyuk kelak sari". – Toshkent: O'zbekiston, 1998.
3. Karimov I.A. "O'zbekiston XXI asrga intilmoqda". – Toshkent: O'zbekiston 1999.
4. Ziyomuhhammadov B., Tojiyev M. "Pedagogik texnalogiya zamонави о'zbek modeli". – Toshkent, 2009.
5. "Akademiya" nashriyoti targ'ibot texnologiyalari va lug'ati. – Toshkent, 2007.
6. Omonov H.T., Xattabov M.B. "Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat". – Toshkent, 2016.
7. Normo'minov B. "Ta'lim tizimini takomillashtirishda axborot va pedagogik texnologiyalar". 2014.
8. KÄRTNER, Piret (2000): Kuulamisuskuse arendamine, Tallinn, TEA Kirjastus.
9. Громов Ю.Ю. и др. Информационные технологии.

⁵ KÄRTNER, Piret (2000): Kuulamisuskuse arendamine, Tallinn, TEA Kirjastus

Педагогика / Педагогика / Pedagogics

Издательство: ФГБОУ ВПО “ТГТУ”.
Тамбов, 2015.

10 Алиев М.Ч. “Ахборот технологиялари” ўқув қўлланмаси (ўзбек ва рус тилларида). – Тошкент: ЎзДЖТУ, 2018.

11. Kenjabayev A.T., Ikramov M.M. va boshq. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari: o'quv qo'llanma. – Toshkent, 2017.

Internet materiallari:

<http://ziyonet.uz>

<http://infocom.uz>

www.fikr.uz

www.mahoratmaksi.uz